

Hvidovre Lokalhistorie

Hvidovre Lokalhistoriske Selskab og Historiens Hus Hvidovre
27. årgang — Nr. 1 — 2009

INDHOLD

Nyt fra Formanden		s. 3
Tema: skolestart	<i>af Birgitte Slenes</i>	s. 4
Mit møde med Hvidovre	<i>af Ivar Poulsen</i>	s. 12
Historien under jorden i gaden og i luften	<i>af Signe Dehn Sparrevohn</i>	s. 16
Medlemsarrangementer		s. 22
Lokalhistorisk Selskabs Bestyrelse		s. 23
Befæstningsdagen 2008		s. 24

Udgiver:

Hvidovre Lokalhistoriske Selskab

Rytterskolen

Tlf. 36 47 34 44

Hvidovre Kirkeplads 1, 2650 Hvidovre

e-mail: hvidovrerytterskole@mail.tele.dk

www.sitecenter.dk/rytterskolen

&

Historiens Hus

Tlf. 36 49 00 30

Alarmpladsen 3, Avedørelejren, 2650 Hvidovre

e-mail: lokalkiv@hvidovre.dk

www.historienshus.hvidovre.dk

Redaktør: Birgitte Slenes

Ansv. red.: Poul Sverrild

Trykt i 500 eksemplarer

Forsidefoto: 2.a Strandmarksskolen 1936 (s.10), Aeronautisk Dag 2008 (s.16),
Poul Sverrild (s.3)

NYT FRA FORMANDEN

Fredag den 30. januar markerede lederen af Historiens Hus Poul Sverrild sit 25 års jubilæum som historiker i Hvidovre. Det store fremmøde i Auditoriet i Avedørelejren viste med al tydelighed den store respekt, der står omkring Poul og hans virke. Hvidovre Lokalhistoriske Selskab har gennem alle årene nydt godt af et fortræffeligt samarbejde med Poul og glæder sig over det store engagement, vi også fremover vil nyde.

Stort til lykke til Poul.

Mandag den 19. januar havde vi besøg af Hvidovres tidligere og sidste politimester Herman Langlouis, som veloplagt fortalte om sin barndom i omegnen af Ballestrup og ikke mindst perioden på de bonede gulve i justitsministeriet. Herman Langlouis sluttede sit foredrag med at skænke sin politimesteruniform til Historiens Hus, når han endegyldigt går på pension.

Jeg skal henlede opmærksomheden på de kommende arrangementer, som nærmere omtales på siden med kommende arrangementer.

Hvidovre Lokalhistoriske Selskab og Avedøre-Selskabet afholdt i 2007 flere uformelle møder om muligt samarbejde/fusion. Avedøre-Selskabets bestyrelse har nu rettet henvendelse om et fællesmøde mellem de to bestyrelser, hvor de vil fremkomme med deres overvejelser desangående.

Sammen med medlemsbladet er der i denne forsendelse vedlagt indbydelse til generalforsamlingen mandag den 9. marts 2009 samt girokort til kontingent.

Med venlig hilsen

Ole Asbjørn Petersen

Formand

TEMA: SKOLESTART

af Birgitte Slenes

*Kettevejskolen 1920-erne.
Klasselærerinde fru Langager.*

Redaktionen har besluttet, at årets fire bladudgivelser bl.a. skal omhandle skolestart. Til formålet har vi udvalgt de ældste skoler i Hvidovre: Sønderkærskolen (oprindeligt Kettevejskolen) opført 1924-1926, Strandmarksskolen opført 1934 og Holmegårdsskolen opført i 1940. Nærværende blad omhandler skolestart i 1920'erne, 30'erne og 40'erne, og de følgende tre numre vil omhandle

50'erne, 60'erne og 70'erne. Beskrivelsen af skolestarten i 1920'erne-40'erne bygger på de erindringer, som blev udgivet af Pædagogisk Central og Hvidovre Lokalhistoriske Selskab i 1985. Avisstof og skoleloven i den pågældende periode er inddraget for, at underbygge erindringerne og for, at kunne give et mere fyldestgørende billede af perioden.

Mht. selve *indholdet* vil beskrivelsen af skolestarten i den tidlige periode som nævnt overvejende være styret af erindringer, og indholdet vil derfor afvige noget fra indholdet i den senere periode. Et eksempel herpå er afstraffelsen i den gamle skole, brugen af spanskørret, som naturligvis må fylde meget i ens erindringer...I en bekendtgørelse af 1938 står, "at legemlig revselse kan anvendes – som legemlig revselse må kun anvendes slag, ikke over tre – med et tyndt spanskør på sædet uden på tøjet". Det store antal lussinger, som mange lærere uddelte på den tid var altså ikke tilladt. Spanskørret blev afskaffet i det københavnske skolevæsen i 1952, mens det på landsplan forsvandt i 1967, hvor legemlig straf med en bekendtgørelse blev forbudt.

Skolestart i 70'erne var en helt anden historie. Det var en tid præget af hippiekultur, ungdomsoprør og autoritetsoprør, og forholdet mellem elever og lærere kan vel

nærmest betegnes som kammeratligt. Et eksempel på et emne, som vil blive behandlet i alle fire numre er folkeskolelove, skole- og undervisningsplaner, og man vil på denne baggrund kunne følge skolens udvikling igennem tiden, og dens præg på eleverne.

Skolestart i 1920'erne – 40'erne

Kettevejskolen:

Helge Wiese blev født i 1914 i Sorø og kom til Hvidovre i 1917. Han begyndte sin skolegang i Bytoften i det nuværende dommerkontor. Da Kettevejskolen stod færdig i 1924/1925 blev han overført hertil. ”Om sommeren gik vi barbenet, og om vinteren havde vi træsko på. Vi gik ad den gamle Hvidovregade, da Hvidovrevej ikke var anlagt endnu på strækningen fra HvidovreTorv til Kettevejskolen. Når man kom ind på skolen var der en stor forhal, hvor man kunne stille sine træsko og hænge trøjen. Der var to klasser, og mellem disse var en buet dør, hvor læreren kunne stå og undervise begge klasser. Overlærer Claus Petersen, havde en lejlighed bag ved klasserne. På første sal var der en systue for pigerne. Vi havde gymnastiksal i gården, hvor redskaberne stod under et halvtag. Når det regnede voldsomt blev timen aflyst.

I dansk og regning kom vi op til tavlerne for at vise, hvem der kun-

ne skrive pænere. Den dygtigste elev sad forrest, og den dumme bagerst i rækken. Læreren flyttede så rundt på eleverne, hvis karaktererne ændrede sig.

Nogle af eleverne boede helt ude ved stranden, ved Hvidovre Mørtelværk. Så de kom ikke i skole, når vejret var dårligt, og var tit fraværende på grund af sne. Det var ikke til at stride sig frem, for der blev ikke skovlet sne og sådan.

På Hovedstensvej stod et æbletræ, som vi rystede på vejen hjem, selv om overlærer Petersen havde sagt vi ikke måtte. Vi var ikke klar over, at han havde en kikkert. Så næste dag måtte man stille op og få et par på siden af hovedet.”

Helge Wiese beretter om frisen på Sønderkærskolen: ”En dag kom to flotte herrer med fuldskæg ind i klassen, mens overlærer Petersen underviste. Fire drenge og fire piger blev udpeget, og der var jeg imellem. Vi blev kørt i bil ind til en billedhugger på Nørrebro, og der blev vi modelleret og tegnet i alle mulige stillinger. Vi fik to kroner hver gang vi stod model for billedhuggeren i hans atelier.”

Litzen Ejgren, født i København i 1918 kom til Hvidovre i 1919. Hun begyndte på Kettevejskolen i 1925, og gik der i syv år. Hun fortæller.: ”Vi stillede op i rækker nede i sko-

legården to og to, før vi gik op i klasselokalerne. Når vi kom om morgenen, skulle vi synge morgensang og bede fadervor. Hvis man ikke kunne sine lektier, måtte man sidde over. Det har jeg prøvet mange gange. Der var meget terperi og udenadslære dengang. I klasselokalerne var der tre rækker med borde og bænke sammen. Der sad man to og to, piger og drenge for sig. Der var en af lærerne, som var meget streng og hård ved os. Han havde engang vredet min brors øre, så det hang og dinglede. Han slog os over fingrene og hev os i nakkehårene.”

E. Bernhard Rasmussen fortæller om sin skoletid fra 1925:

”Overlærer Petersen og mange af de andre lærere satte deres præg på eleverne i kraft af, at det stof, de lærte fra sig, var levende. Det var af en karakter, der gjorde, at eleverne lyttede til, hvad der blev sagt, og der var ro, når sådan en lærer underviste. Når Claus Petersen underviste i religion, kunne man høre en knappenål falde til jorden.

Karakterskalaen gik dengang fra 1-6, og karaktererne var temmelig hårde. For at få et rent UG (6) skulle man være formidabel god. Klasserne var opdelt i A og B klasser. I A klasserne gik de dygtige elever.”

Jørgen Munk, født i 1917 i Køben-

havn erindrer om sin skoletid i 1920'erne på Kettevejskolen, hvor han begyndte i 1926: ”Vi var 500 elever. Drenge og piger gik i samme klasse, det var egentlig meget sjovt.... På Kapelvejens skole i København, hvor jeg begyndte i 1924 var drenge og piger adskilt af et stort plankeværk.

Vi havde to årlige skoleudflugter, som gik til Zoologisk Have og Lund i Sverige.

Vi havde fagene dansk, regning, stil, religion, geografi og gymnastik. Da vi kom i 5. klasse havde vi engelsk, som det eneste fremmedsprog. Vi gik i skole hver dag fra kl. 8-13. Når læreren kom ind ad døren rejste vi os op og stod ret, indtil der blev sagt: ”sæt dig ned”, og når læreren gik, var det op at stå ret. Selvfølgelig sagde man ”De” til læreren.

Læreren behandlede eleverne pænt, og der var respekt til begge sider. Vi fik dog tit et rap over fingrene med spanskrøret eller linealen, også hvis vi ikke havde lavet vores hjemmeopgaver, men ellers var det ikke de store ting, der skete...

Der var mange som pjækkede dengang uden, at forældrene vidste det, men så vankede der også nogen på nakken. Hvis pjækkeriet tog overhånd henvendte skolebetjenten sig til forældrene, som måtte betale en bøde.

Der var ikke noget med karakterbog, det eneste du fik at vide var, om du kom op i den næste klasse eller ej. Der var en "E" klasse, som var en sinkeklasse til de elever, der var lidt bagefter, og som fik ekstra undervisning.

Undervisningen foregik på den måde, at læreren startede fra den ene ende og ned igennem rækkerne til den næste række. Det var efter tur hele vejen igennem, så du vidste altid, hvornår det var din tur, så der var tid til at snyde undervejs. Vi blev ikke hørt i lektien så længe ad gangen. Kunne du den, så var det nok med to linier, men hvis man ikke kunne, så skulle man høres i hele verset. Det var besværligt, f. eks. skulle du kunne salmevers og din katekismus udenad.

I *dansktimerne* stavede vi efter en trykt bog, senere blev der dikteret en diktat, og der var også fristile. De ord man havde stavet forkert skulle skrives om en fire, fem gange. I *regnetimerne* blev selve regnestykkerne skrevet på tavlen, som vi skrev af efter, og afleverede så facit bagefter. Senere fik vi trykte regnestykker, som bare skulle regnes og afleveres igen. Regnetabellerne skulle vi kunne ret tidligt. Lektielæsning måtte vi klare uden forældrenes hjælp. Gymnastiktimerne bestod af fritstående øvelser i et kvarter, at springe buk, kraftspring etc. Om sommeren

spillede vi bold ude i gården 1-2 gange om måneden. Om sommeren blev vi kørt ned til badning i Søbadet. Svømmebassinet var opdelt med et ståltrådshegn, så drenge og piger ikke kunne svømme ind til hinanden. Det var ikke nok at have badebukser på, man skulle have en badedragt på."

Erik Larsen, født i Hvidovre i 1925 begyndte på Kettevejskolen i 1932: "Vi gik i skole hver dag undtagen søndag. Vi havde ti minutters frikvarter mellem hver time og så et stort spisefrikvarter på 20-30 min. Vi legede indianere i gården, spillede håndbold og fodbold, og drillede pigerne, når de hinkede. Røg der et par ruder, var fanden løs, hvis gårdvagten fik fat på én. Så fik man et par på toskan eller tre slag i røven med spanskrøret.

Der var mange tolerante lærere, men der var også nogle sadister imellem, som straks skulle svinge øretæver eller trække i de små sidehår ved ørerne, så man kom op at stå på tæer. Og så blev man smurt sådan en på tæven, at man drejede rundt om sig selv 30 gange. Men det var almindeligt, hvis man havde lavet unoder. Jeg ved ikke, hvorfor der skulle være sådan en sadisme, men det var der altså. Man kunne også risikere at få en eftersidning. Så sad vi, alt efter hvor længe læreren gad. Kunne man ikke følge med i timerne, så var der øretæver i luften.

Lærerne havde deres kæledægger, det var gerne de forretningsdrivendes børn. De var jo unikummer, hvorimod vi andre bare var almindelige fattigrøve.

Der blev ikke holdt forældremøder, jeg tror ikke, at der i det hele taget var nogen kontakt mellem skolen og hjemmet. Arbejdsdage var jo lange. Min far kom først hjem kl. seks om aftenen, og min mor havde nok at se til med fem børn."

Af Hvidovre Avis d. 31/10 1930 fremgår det, at der tidligere var gjort forsøg på, at få oprettet en forældreforening i samarbejde med skolen, men at overlærer Petersen ikke interesserede sig for sagen. Foreningens opgave skulle være, "at få forældrene interesseret i skolen og dens arbejde og derigennem vække barnets lyst for skolen. Desuden, at være medbestemmende ved ansættelse af skolens lærerkræfter samt undersøge, om der skal straffes så brutalt, som der er straffet af lærerne her på skolen." Hvidovre Avis fastslår på baggrund af en stor kritik af Hvidovre Skolevæsen fra forældrenes side, og en stor tilslutning for sagen fra forældrene, at forældreforeningens berettigelse er uomstødelig, og at forældreforeningen indenfor en kort tid bør være en realitet.

Per E. Hansen, kom til Hvidovre i

1943, fortæller om sin skoletid på Kettevejskolen i 1940'erne: "Jeg begyndte på skolen i 2. klasse. Den første dag anviste frøkenen mig en plads og bad mig om at lade være med at skabe mig, og så var den velkomst ovre". Han erindrer en særlig dag i 1945, d. 21 marts, hvor "eleverne måtte søge beskyttelsesrum i skoletiden. Det var den dag englænderne angreb og ødelagde Gestapos hovedkvarter i København, Shellhuset. Kettevejens skole blev beslaglagt d. 19. april 1945 af besættelsesmagten til indkvartering af flygtninge fra Tyskland. Nu trådte en midlertidig ordning i kraft. Skoletiden blev sat ned til 2-3 timer daglig. Børnene blev fordelt rundt om i kommunen i diverse lånte lokaler. Der blev f. eks. oprettet skolestuer i biblioteket, Rytterskolen, Broholmkirken og i en børnehave. Den 7. februar 1946 fik vi vores skole igen efter at have været besat af flygtninge i lang tid. Ved en festlighed om morgenen blev skolen atter taget i brug. 650 børn og 200 voksne, forældre og lærere med skoleinspektøren i spidsen, samledes ved biblioteket, og i samlet trop marcherede man derefter med musikkorps i spidsen til skolen. Efter kaffebord i gymnastiksalen marcherede vi til Hvidovre Kino, hvor direktøren havde inviteret til en filmforevisning. Der sluttedes med et leve for Kettevejens skole. Og så begyndte hverdagen igen."

Klassefoto 1940'erne.

Lærerstaben—
1940'erne.

Begge fotos:
Kettevejsko-
len.

Sylvia Leide
med 1.A 1935

Strandmarksskolen:

Sylvia Leide, som var lærerinde på Strandmarksskolen fortæller om sin 1. klasse i 1935: "Der var 42 elever i klassen. De var kvikke og nemme at have med at gøre. Når de satte sig ved bordene, gjorde de det stille og foldede hænderne på bordet. Det var en uskreven regel, at børnene i 1. klasse skulle kunne læse til jul. Og for lærerne var det jo et mål, man burde nå, ellers syntes man ikke, at man var en

god lærer. Dengang havde eleverne flere dansktimer, og den enkelte time var længere.

Ved indskrivningen af skolebørnene kunne inspektøren finde på at spørge forældrene, om barnet havde nogle søskende på skolen. Og så vurderede han, hvordan de klarede sig bogligt; og var de gode, ja så sagde man A-klasse til de mindre søskende.

Jeg tog af og til på Højen med min

1. klasse. Der lå dengang en høj bagved Strandmarksskolen, og der tog vi så over med madpakker og sodavand. Da vi så havde spist, legede vi bro, bro brille, to mand frem for en enke og katten efter musen.”

John Quist Petersen, født i 1925 i Hvidovre flyttede fra Kettevejsskolen til Strandmarksskolen, da den blev bygget i 1934: ”Der var moderne stole, som man kunne rykke rundt med. Vi var vant til de her skolepulte, hvor man kunne lukke et låg op, men det kunne man ikke her. Her var der i stedet en hylde nedenunder, og blækhuset var sat pænt ned i bordet, hvori der også var en rille, hvor man kunne lægge sine penneskafter og blyanter i.

Kommunen betalte nu vores stilebøger, penneskafter, viskelædere og blyanter. Skolebøgerne havde vi hele tiden fået. Moderne bade-forhold var der også.”

Jeg var ikke glad for skolen, da jeg var ordblind. Dengang var ordblindhed lig med dovenskab og dumhed, og det eneste, man kendte for det, var et par flade øretæver og så en eftersidning.”

Folkeskolelove, Skole- og undervisningsplaner perioden 1920-1950

Skole- og undervisningsplaner for Hvidovre Kommunes skoler: Undervisningen var fælles for drenge

og piger. Skoleåret begyndte d. 1. maj. Den årlige eksamen afholdtes i april. Der var undervisningspligt fra 7 års alderen. Undervisningspligten ophørte når eleven var fyldt 14 år.

I perioden blev udstedt to folkeskolelove i hhv. 1903 og 1937. Det faglige ambitionsniveau i 1903 loven var meget højt, både når det gjaldt fagrækken og fagenes indhold. I loven opremses følgende fag for den 4-årige mellemskoles undervisning: religion, dansk, engelsk, tysk, historie, geografi, naturhistorie, naturlære, regning og matematik, skrivning, tegning, legemsøvelser, håndarbejde og sang. Dertil kom sundhedslære, evt. sløjd, og husgerning. Undervisning i latin eller fransk var en mulighed.

I 1937 trådte en ny folkeskolelov i kraft. Bl.a. skulle alle børn nu have det samme skoletilbud. Landsby-skolen skulle forsvinde med sine få klasser og ”hverandendagsundervisning”. Det tog dog sin tid at gennemføre, at alle børn kom i skole hver dag. Først efter krigen kom der rigtig gang i skolebyggeriet med faglokaler, så drengene kunne få sløjd og pigerne skolekøkken. I de stadigt voksende bysamfund myldrede skolerne med børn fra krigens store årgange. Der var store klasser med 30-40 elever, og i de små klasser gik børnene på skift om formiddagen eller om eftermiddagen.

Mit møde med Hvidovre

af Ivar Poulsen

Min kone mistede sin mor nogle måneder, før hende og jeg så hinanden første gang. Hendes far, der boede i Nykøbing Mors, fik en husbestyrerinde fra byen, og efter et par års forløb blev de to gift med hinanden i 1948, et år før min kone og jeg. Som følge deraf skulle min kommende svigerfar skifte med sine to døtre. Min forlovede og hendes ældre, gifte søster fik hver ca. 5000 kr. næsten en årsløn på det tidspunkt

Vi skriver efteråret 1948, min forlovede var flyttet herover til København den 1. september og var startet i nyt job på Sønderbro Apotek. Selv var jeg begyndt i et rådgivende ingeniørfirma i St. Kongensgade den 1. Juni, ansat på prøve i en måned som der stod anført i ansættelsesbrevet, men jeg havde fået fast ansættelse efter prøvetidens udløb.

For ikke at udsætte mig for store udgifter ved flytningen fra Jylland hvis den ikke ville få varig status, havde vores feriedrengs forældre tilbudt, at jeg kunne bo hos dem på Njalsgade, Bryggen, i prøveperioden. Feriedrengen hed Bent, og han havde efterhånden tilbragt seks sommerferier hos mine forældre.

Efter to måneders forløb var jeg flyttet på et pensionat på Frederiksberg, det lyder let, men det var det nu ikke. Der var ikke plads til min forlovede på samme pensionat, hun fik et værelse med forplejning hos en familie i Kastrup, ikke langt fra apoteket.

Men vi ville jo gerne giftes og have vort eget, så vi så os efter en grund at bygge på. Nu lyder det nok i dag lidt voldsomt selv at ville bygge, når de store midler ikke var til stede, men Ritta havde jo sine 5000 kr. som hun godt ville sætte i sagen, og dengang kunne man få statslån til et max. 85 m² stort hus, hvis man havde en grund. Jeg kunne selv tegne huset og var på udkig efter en grund, der ramte vort budget på de 5000 kr.

En dag så jeg en annonce i Berlingske Tidende omhandlende en grund på Nordre Kystagervej i Hvidovre, den ville jeg ud og se på. Hvis jeg stadig havde boet hos familien på Njalsgade, ville jeg være blevet advaret. De havde venner, der havde sommergrund i kvarteret, hvor jeg skulle på eftersyn, og efter i hvert fald Bents mors mening var Hvidovre et sted, hvor kragerne vendte, og de var ikke engang sikre på at kunne finde hjem igen.

Jeg cyklede til Toftegårds Plads, videre ad Gl. Køge Landevej og fandt ned til den eftersøgte grund.

Den lå tæt ved vandet, Kalveboderne vidste jeg det hed, der var flere huse, men de havde alle ligesom fritidspræg.

Der kom en mand forbi mig på vejen og jeg sagde sådan henkastet "Dejligt kvarter" og han svarede "Ja afgjort, jeg bor her ikke selv men går tur her hver dag". Nu var vi jo i snak, så jeg fortalte ham, at jeg var ude på at købe den bag os liggende grund for at bygge på den. "Så hav gummistøvlerne klar, for den er ikke hjemme om vinteren", sagde han og fortsatte med at fortælle, at vandet så stod op over vejen. Det gjorde mig selvfølgelig lidt betænkelig.

Ritta og jeg snakkede om det om aftenen, og vi blev enige om, at det alligevel ikke passede i vore planer. Vi havde altid bestemt, at vi ville bygge eller have et hus med kælder, men den skulle naturligvis ikke stå under vand om vinteren..

Så det blev ikke til noget med Hvidovre denne gang. Det er i øvrigt lidt tankevækkende, at et hus i dag koster 15.000 kr. pr. m² at bygge. Havde min udflugt til Kalveboderne været i dag, og havde de økonomiske omstændigheder været de samme, så ville vi have kunnet bygge et hus på 1/3 m² - hvis vi vel at mærke havde fået grunden foræret.

Nu faldt det så heldigt ud, at jeg

havde en fætter herovre, der var elektriker. Han var forlovet med en pige fra Holbergsgade, skulle snart giftes, men han flyttede alligevel fra et værelse på Rosenvængets Alle til et andet tæt ved haven. Hans værelse på 16 m² kunne vi få. Det besluttede vi os for, værelset lå på 2. Sal med toilet i gården. Hovedlejligheden var ret stor, det værelse, vi disponerede over, var et oprindeligt pigeværelse med kakkelovn. 2 vinduer mod gården, hvorfra der var udsigt til mere end tyve skorstene på Odinsgade.

I et hjørne ved det ene vindue, hvor der var en vaskekumme, havde min fætter indrettet et "køkken", gemt bag trælistes og pap, hvorpå var klistret tapet og plakater og med en stump træplade som bord. På den havde han 2 primusser, som der kunne laves mad på, primitivt, men vi besluttede at sige tak til tilbudet og blev i sommerferien gift.

Kort tid efter skiftede jeg job og blev konduktør i et murerfirma på Valby Langgade. Derved fik jeg noget længere at cykle, så jeg var interesseret i at få en bolig nærmere Valby. Nu var jeg med til at bygge udlejningsejendomme, bl.a. i Søborg, hvor vi byggede en opgang. Der kunne jeg godt have fået en 3-værelses lejlighed, men den kostede 280 kr. om måneden, langt uden for mulighedernes grænse.

Jeg havde fået værelset på Niels Ebbesensvej gennem en dame, der havde en slags telefonbureau, folk, der var vokset op under krigen havde jo ikke telefon. Hende bad jeg om at sætte en annonce om en lejlighed i en avis og tage imod eventuelle besvarelser. Og der var bid. En lejer på Gl. Køge Landevej 236 A, 3. Sal, skulle flytte i den nye bebyggelse på Strandmarksvej, Dianalund, og var derfor interesseret i få sin lejlighed afsat hurtigt.

Jeg tog samme dags aften ud med bussen til adressen, gjorde plads for 3 andre passagerer, der skulle ud samme sted som mig, gik bag

*Ejendommen Gl. Køgevej 336,
som den ser ud i februar 2009*

efter dem tværs over Køgevej, ind i opgang A og op ad tappen til 3. Sal. De var også blevet informeret om, at lejligheden blev ledig. De var kommet først, fordi jeg høfligt var gået til side for dem, og de ville gerne overtage lejligheden.

Indehaveren fortalte mig, at han havde en svoger i opgang C, der også havde søgt om at flytte til Dianalund, hvis han fik en lejlighed tilbudt, skulle han nok bede ham kontakte mig.

Jeg opfattede det som en mager trøst, Men fjorten dage efter ringede denne svoger til murerfirmaets kontor, heldigvis var jeg til stede, og han meddelte mig, at jeg kunne få hans lejlighed, hvis kommunen ellers ville acceptere det. Det gjorde Hvidovre kommune da vi søgte, men først var vi hjemme på værelset for at overveje vor økonomiske situation, lejligheden kostede 135 kr pr. måned + varme, hvis vi skar ned på det øvrige forbrug, mente vi nok, at vi kunne klare det. Værelset kostede kun 65 kr. Så fra ca. midten af september 1950 var jeg Hvidovreborger og fik væsentlig kortere at cykle på arbejde.

Byggeriet var ret skrabet, over køkkenbordet var der malet med oliemaling, så en søndag tog den ene af murermestrene og jeg og satte fliser op

Kort efter mistede murerfirmaet pusten, det var økonomisk sløseri

på et ellers anset sagførerkontor inde i København, der forårsagede det, jeg måtte søge nyt arbejde og fik det i et firma inde i byen på Vestergade. Nu blev det igen til en ordentlig cykeltur, oftest gennem Valbyparken.

Der gik nogle år, og en tidlig torsdag morgen fødte min kone, Ritta, en søn, sund og velskabt. Det var med fuldt overlæg, hun havde valgt at føde hjemme, og vi fortsatte med at trives på Gl. Køge Landevej. Men Lars, som drengen blev døbt lærte jo at gå, ret tidligt endda, så vi så os om efter noget andet med mindre trafik, vi søgte gennem borgmesterkontoret og fik tilbudt en 5-værelses lejlighed i Bredalsparken, men talte også om at bygge selv.

Ritta havde en ungdomsbekendt, der var overassistent på kommunens skattekontor, han overtalte en kollega til at sælge os sin grund. Det var i februar 1957, og jeg begyndte straks at tegne hus samtidig med, at jeg søgte statslån efter forud at have sikret mig kommunegaranti for samme.

Grunden var lidt vanskelig, lang og smal, så jeg måtte lave adskillige projekter før jeg fandt et, som syntes brugbar. Nu skulle vi jo have kælder under huset, og da Teknisk Afdeling på kommunen ikke kunne oplyse mig om kloakstikkets kote, måtte jeg grave et hul

ved hækken, for at finde ud af, hvor langt ned jeg kunne gå med kælderen.

Og så kom godkendelsen til statslån på betingelse af, at kommunen med meget kort varsel attesterede, at byggeriet var i gang. Jeg havde endnu ikke tegnet det endelige hus, som vi bor i i dag, men bygningsinspektøren var så venlig at godkende hullet ved hækken som påbegyndt byggeri, selv om, som han sagde til min kone, der fulgte ham ned til grunden "Den er lidt tynd."

Men i sommerferien begyndte jeg at bygge, blev færdig til indflytning den 1. april 1958 og har boet her siden. Bortset fra et par perioder, hvor jeg arbejdede i udlandet og hvor Ritta og Lars var med. Først i Italien, hvor vi havde en lejlighed, der efter italiensk skik, var meget sparsomt møbleret i stuen, medens køkkenet til gengæld var udstyret i alle henseender. Året efter var de begge med i Spanien, først ca. 50 km vest for Sevilla, hvor vi boede på et værelse alle tre og spiste i kantinen. Dernæst lige uden for Madrid, hvor vi havde et halvt dobbelthus. Her havde Ritta to stuepiger og en kokkepige at diskutere husførelse med. Noget af en opgave, da hun ikke havde prøvet det før og var i gang med at lære sproget - efter naturmetoden. Hun tog selv med bus og Metro ind til Madrid på indkøb.

HISTORIEN

UNDER JORDEN, I GADEN OG I LUFTEN

af Signe Dehn Sparrevohn, Historiens Hus Hvidovre

Historien behøver ikke at gå på museum, når den er der, hvor du færdes i din hverdag.

Flere steder i Hvidovre blev fyldt med levende fortællinger på 3 store temadage i august og september på Aeronautisk Dag, Bygningskulturens Dag og Befæstningsdagen.

For dem med fascination for maskiner i luft og på land kunne en varm sensommer dag nydes på Avedøre Flyveplads. Det er her

mænd med flyverdrømme har frirum til at lege sig tilbage til en tid, hvor bevægelse i luft endnu var et nyt fænomen.

I dag står verdens to ældste træhangarerer for landbaserede fly fra 1917 og ti sammenhængende motorprøvestande, som blev opført i 1943 og brugt af den tyske værne-magt til afprøvning af deres bombeflymotorer.

Hvert andet år pustes der på den-

ne dag liv i de mange maskiner og i år blev dagen spækket med aktiviteter, hvor publikum eksempelvis kunne høre motorlyden fra et Ellehammerfly fra 1909 eller hoppe ind i en oppustet ballondug.

Børn og voksne i alle aldre strømmede til og omkring 6000 mennesker lagde deres vej forbi. Luft rummet blev fyldt med fly og en helikopter ligesom en paraglider i topklasse fløj rundt i cirkler.

For de mange børnefamilier var der foruden fremvisning af veteranbiler og brandbiler, sat cirkusaktiviteter på programmet med jongløren The Joyful Jogler og en tegnekonkurrence for børnene.

Velfærdssamfundets Bygninger sat i fokus på Bygningskulturens Dag

Det danske velfærdssamfund er en del af vores moderne historie, som de færreste har forholdt sig til. Det er en periode i Danmarkshistorien som fuldendte forstadens bydannelse med zoner mellem det offentlige, industrien, boligen og de grønne områder. Det er en periode, som kendetegner opgøret med århundredes byggetradition og byudvikling. Industrialiseringen af byggeriet betyder en opløsning af dansk byggeskik, en uddøende håndværkskultur der blev overladt til museumsfolk at bevare og berette om.

Dette vendepunkt i dansk bygnings- og byhistorie er over 50 år gammel. På Bygningskulturens Dag i år valgte Kulturarvsstyrelsen at sætte gang i debatten om, hvordan vi forholder os til velfærdssamfundets kulturarv.

Perioden har ikke kun efterladt os et par enkelte bygninger, men flere boligbyer, og hvad stiller vi op med disse store helheder, når udviklingen tager fat i de eksisterende strukturer?

Aktualisering af det 20. århundredes forstadshistorie blev tydeliggjort med udnævnelsen af Hvidovre til Kulturarvskommune, hvorfor Kulturarvsstyrelsen valgte at lade Historiens Hus koordinere den

landsdækkende temadag. Museumschef Poul Sverrild blev tildelt opgaven at forfatte den årlige publikation.

I Hvidovre blev der afholdt hele 6 arrangementer ud af de 62 i hele landet. Forstadens velfærdshistoriske fænomener blev fortalt på en bustur gennem byen, i et cirkustelt i parcelhuskvarteret Strandhaven, med en rundtur på Hvidovre Rådhus, Bibliotek og Medborgersal.

En af periodens kulturhistoriske karakteristika blev en af de ufortalte historier, der blev sat på programmet, historien om den demokratiserede, homogene kirkegård med Risbjerg Kirkegård som et eksempel herpå.

Desuden kunne man opleve to af Hvidovres boligprojekter af national betydning - Hvidovre Bos boligbyggeri på Strandmarksvej, der

blev tegnet af Svenn Eske Kristensen og Avedøre Stationsby - et af landets største og mest gennemførte boligprojekter.

Årshæftet handler om hele Danmarks bygningskultur, men med afsæt i Hvidovre er vores bygninger godt repræsenteret. Hæftet kan endnu hentes i Historiens Hus.

Befæstningsdagen – jagten på den granathokramte svigersøn

En tur under jorden i den danske militærhistorie. Danmarks betonbefæstning – Vestvolden snor sig i en lang ring rundt om København, som de færreste kender som andet end en grøn bakke.

Men under jorden ligger krudtmagasiner og halvcaboniere gemt, som på Befæstningsdagen blev ”tørret af for støv” og fik nyt liv for en dag med børn og deres forældre.

Børnesoldater til eksercits – måske ikke helt historisk korrekt – men det skabte en stor forståelse for livet i en militærlejr anno 1910’erne.

Historien blev levendegjort i børnene univers, der var på jagt efter bondemandens svigersøn, Kresten Skomager.

Rammen om børnenes jagt blev den fiktive fortælling om Kresten Skomager, som kom til at lide af granathok efter sin deltagelse i første verdenskrig og blev udstationeret til Vestvolden.

MEDLEMSARRANGEMENTER 2009

Mandag den 23. februar kl. 19.00 vil specialist i Slangerupbanen Georg Hansen fortælle om Slangerup-Hareskovbanen i gamle dage. Kom og hør de spændende og ofte sjove beretninger fra den lille jernbane, der i mange år prægede mange Københavneres hverdag og ikke mindst søn- og helligdage. Gennem talrige billeder genopleves lidt af den gamle stemning og hør fortællingen om, hvordan en arbejdsplads kunne se ud fra før vi fik bil. Er der interesse for at høre endnu mere, tilbyder Georg Hansen at fortsætte sin fortælling den 30. marts.

Georg Hansen vil være kendt af adskillige gennem hans tidligere formandskab for Hvidovre Cykel Club.

Mandag den 20. april går turen til Amager. Under titlen "En mandag på Amager" vil vi i bus starte kl.10.00 fra Rytterskolen og køre gennem Kongelunden og Dragør, før vi kl.11.00 vil besøge Amagermuseet i Store Magleby. Undervejs vil Vagn Bacher fra vores bestyrelse fortælle om barne- og ungdomserindringer

fra tiden på den sydlige del af Amager. På Amagermuseet vil museumsinspektør Lena Kock Nielsen en god times tid være vores guide. Herfra køres til Kastrup med et kort stop ved Jacob Forstlings gård også kendt som Bryggergården. Herefter kører vi til SAS klubbens lokaler og nyder et par stykker smørrebrød. Drikkevarer for egen regning. På turen vil der være en sangmæssig overraskelse.

Forventet hjemkomst kl. 15.00-15.30.

Prisen er 150 kr. pr. person. Tilmelding og betaling skal ske senest tirsdag den 7. april i Rytterskolens lokaler, hvor medlemmer fra bestyrelsen i marts måned vil være til stede på tirsdage mellem kl. 10.00- 11.00 fra tirsdag den 10. marts.

Tilmelding er nødvendig til arrangementerne. Foredraget finder sted i Lille Frihedens Aktivitetssal, og tilmelding skal ske på selskabets automatiske telefonsvarer 36473444 senest søndag, inden arrangementet finder sted. Generalforsamlingen i 2009 foregår den 9. marts kl. 19.00 samme sted.

BESTYRELSEN FOR HVIDOVRE LOKALHISTORISKE SELSKAB 2009

Formand Ole Asbjørn Petersen
Grenhusene 53
tlf. 3649 5785
-mail: 5002701@bredalsparken.dk

Næstformand Benny Riisager
Østre Kvartergade 11.st.tv.
tlf. 3678 2968
-mail: bennyriisager@av2.dk

Kasserer Ejvind Jensen
Paris Boulevard 22
tlf. 3649 2885
-mail: brund.jensen@privat.dk

Bestyrelsesmedlem Vagn Bacher
Hvidovregade 31B,1.tv
tlf. 3648 1434

Bestyrelsesmedlem Jette Randal-Lund
Østre Kvartergade 9 st.th
tlf. 3649 0659
-mail: jrl@av2.dk

KB-medl. Allan Fredskov
Svendbjergvej 1A,1.mf.
tlf. 3649 9606
-mail: afe@hvidovre.dk

KB-medl. Kim Østerberg Bødkerpor-
ten 7 tlf. 3649 6804
e-mail: ktb@hvidovre.dk

1.suppl. Lars Bo Henriksen
Hvidovrevej 402
tlf. 36784869
e-mail: larsbo@sport.dk

2.suppl. Birte Gerdes

Strandmarksvej 46, 2.th.
2650 Hvidovre
36786404
-mail: birtegerdes@yahoo.dk

Revisor Hubert Steffensen
Hesselbjergvej 12
3649 0963

Revisorsuppleant Inge Larsen
Berners Vænge 7. 2.tv.
tlf. 3678 4736

Forretningsudvalg :

Ole Asbjørn Petersen, Benny Riisager,
Ejvind Jensen

Arrangementsudvalg :

Ole Asbjørn Petersen, Vagn Bacher,
Ejvind Jensen.

PR.og hjemmesiden:

Benny Riisager, Lars Bo Henriksen

Lokalhistorisk/kulturistudvalg:

Benny Riisager, Jette Randal-Lund, Lars
Bo Henriksen

Bladredaktion :

Ole Asbjørn Petersen, Poul Sverrild

Udviklingsudvalg:

Ole Asbjørn Petersen, Benny Riisager,
Poul Sverrild

Historiens Hus deltager i øvrigt i bestyrelsesmøder og i udvalgsarbejder efter nærmere aftale.

Københavns Befæstningsdag har alle muligheder for at udvikle sig til en egentlig kultur- og militærhistorisk festival. Når om revitalisering af den samlede Københavns Befæstning er afsluttet i 2012, som planlagt, vil op-

